

Основополагащите „70“ и

ВСЕКИ, КОЙТО Е ДОРИ И НАЙ-БЕГЛО ЗАПОЗНАТ С ИСТОРИЯТА НА БЪЛГАРСКАТА ОБЩНОСТ В ЧЕХИЯ, НЕСЪМНЕНО Е ЧУВАЛ НЕ ЕДНА И ДВЕ ВЪЗХВАЛИ ЗА 70-ТЕ И 80-ТЕ ГОДИНИ НА МИНАЛИЯ ВЕК. ТОВА Е ВРЕМЕТО, КОГАТО СЕ ФОРМИРА СТРУКТУРАТА НА БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА ОРГАНИЗАЦИЯ И НЕЗАВИСИМО ОТ МНОЖЕСТВОТО СЪБРАНИЯ, ОСТАВАТ ВРЕМЕ И СРЕДСТВА ЗА ЕКСКУРСИИ, КОНЦЕРТИ, СЪБОРИ И КУПОНИ, КОИТО СЪБИРАТ ПО НЯКОЛКОТОТИН БЪЛГАРИ. ИЗ ЦЯЛА ЧЕХИЯ СЕ КУПУВАТ ИЛИ ВЗЕМАТ ПОД НАЕМ ДОМОВЕ И ПОМЕЩЕНИЯ ЗА БЪЛГАРСКИТЕ КЛУБОВЕ, ЗАПОЧВА ИЗДАВАНЕТО НА СОБСТВЕНО СПИСАНИЕ. КЪДЕ Е МАГИЯТА?

Първата голяма емигрантска вълна пристига от България в Чехословакия след 23.04.1948 г., когато между двете държави е подписан Договор за сътрудничество. Втората е през 1957 г. След пристигането си, хората започват работа в земеделието, строителството и големите промишлени райони като Острава. Договорите им са за ограничен период от време, но година след година се продължават. „Дойдохме през 1957 – споделя Атанас Беремов от Мост – уж за година и половина. Ако направо ни бяха казали, че е за пет години – нямаше да дойда. Но все казваха, че е още само за една година, после още за една и така станаха пет – шест. Приятелите в България се ожениха.“ Така много от тях сключват бракове и остават в Чехословакия. По този начин в началото на 70-те години

има голяма българска общност, която е базата за създаване на организационна дейност.

Български сдружения, разбира се, се създават много по-рано. Най-старото е „Българска седянка“, регистрирано през декември 1880 г. През 30-те години на века, градинарите в Бърно и Острава също създават свои сдружения. Те, заедно с много нови, след Втората световна война се превръщат в Български културно-просветни клубове, много от които съществуват до днес.

Водещ е клубът, който е в столицата – Пражкият. На 23.09.1976 г. за негов председател е избран доц. Борис Каменов. Именно той се заема със създаването на съвременната структура на Българската организация и разделението ѝ на клубове – система, работеща до днес.

„От Посолството ме увещаваха да стана председател – разказва Борис Каменов – но аз работех в Академията на науките, където и без това бях много зает и много не исках. Накрая приех, но поисках да ми дадат свобода и възможност да организирам работата по моя преценка.“ На събрание на 21.10.1978 г. е създаден Съвет на председателите на българските културно-просветни клубове с цел да се координира дейността им и изразходването на финансовите средства. „В началото имахме около десет клуба – казва Борис Каменов – след това станаха 23. Създадохме системата така, че клубовете да работят самостоятелно. Онези, които печелеха, се издържаха и помагаша на онези, които нямаша приходи.“

В края на 80-те години, клубовете са 23, от тях 14 в Чехия и 9 в Словакия. В Чехия са в градовете Прага, Бърно, Острава, Пилзен, Кладно, Мост, Хомутов, Чешке Будейовице, Храдец Кралове, Млада Болеслав, Усти н. Лабем, Соколов, Оломоуц и Либерец. Според документите, клубовете са автономни, ръководят се от Управителни съвети и Ревизионни комисии, избирани за срок от 2 години. Върховен орган на Организацията е Събранието на председателите на културно-просветните клубове.

През 1971 г. е закупен Българският дом в Прага, след това и домовете в Острава и Млада Болеслав. В останалите градове са взети помещения под наем – градските управи обикновено предоставят за целта удобни и подходящи помещения в центъра на града, отстъпвани за минимален наем. Прага, Острава и Млада Болеслав започват финансово да подкрепят останалите клубове. Започва да се издава и списание „Роден глас“.

Съвета на председателите

активните „80“ на миналия век

Благодарение на развиваната стопанска дейност, Организацията разполага с финансови средства и има възможност да организира разнообразни културни изяви. По традиция това са чествания на народни и национални празници и на лични юбилеи. По случай 1 юни за децата се организират карнавали. През 1984 г. към Пражкия клуб е създаден танцов състав, за който Отечествоният фронт подарява 24 носии. През 1984 г. списание „Роден глас“ съобщава за „земляческа среща“ между служителите от предприятието „Петрол“ в гр. Враца и техните земляци в Прага. „До късно вечерта Клубът се огласяше от северняшки и любими стари градски песни.“

Организира се и посрещане на Нова година. „И тази година – пише през 1984 г. „Роден глас“ – Българският културен клуб в Прага урежда традиционна Новогодишна вечер. Тя ще се състои на 15 декември в Дома на железничаря, в най-голямата зала – „Маяковски“. В художествената програма ще участва музикална група от България. Ще има богата томбола с няколко големи награди: самолетен билет до България и обратно, карта за 14-дневна почивка на море и др.“ Съобщението е с две забележки: Обърнете вниманието на наградите и не се заблуждавайте, че мнозинството наистина се е побрало само в една зала. Една е била запламена, а пълни са били всички.

Крупна изява е проведеният през 1988 г., по инициатива на Клуба в Бърно, семинар на тема „България от Освобождението до наши дни“. Участие в него вземат видни учени от България, Чехословакия, Унгария, Полша и Австрия.

Активно е сътрудничеството с Комитета за българите в чужбина, който по това време разполага със средства и финансира срещи между българските общности в чужбина, изпращането на изложби и организирането на концерти. Представители на общността участват в изяви на Комитета – например в Събора, посветен на 1300 години от основаването на

Карнавал по случай Деня на детето

българската държава и в Събора по повод Илинденското въстание. Ежегодно се изпращат деца в българските летни лагери.

Има и още нещо, за което в докладите от онова време не се споменава много, а днес е позабравено. Борис Каменов го отмята с едно изречение – „организацията беше обърната към сънародниците, да им помага.“ В действителност става въпрос за много сериозна, човешка подкрепа. Председателят на Клуба в Бърно Христо Ковачев помага на свои сънародници да си намерят жилище, да изпратят децата си да следват и да си намерят работа – всичко това единствено благодарение на личните си връзки. Борис Каменов съдейства на българите, пристигнали

като земеделски работници, да получат право да продължат следването си във висши учебни заведения. Става въпрос за над 300 души, които впоследствие завършват различни професии.

„Имаше хора – споделя Борис Каменов. – Хора, които бяха подготвени за своята работа и имаха желание да я вършат. Повечето членове на Управителните съвети бяха висшести. Да изберат човек в ръководството беше уважение и чест. Имаше период, през който Управителният съвет на Пражкия клуб наброяваше 13 човека. И всеки имаше свой ресор, за който отговаряше. И си избираше хора, с които да работи. И се работеше леко. Днес времето е друго и носи със себе си нови промени.“ ■

Доц. Борис Каменов, к.т.н.

По време на Втората световна война пристига да следва в Братислава. За участие в нелегалното движение е затворен от нацистите и посреща края на войната в затвора. След това се премества в Прага и завършва строително инженерство. За няколко години се връща в България, но след това отново пристига в Чехия, където трайно се установява. Работи в Академията на науките, където постепенно става доцент и кандидат на техническите науки. Дълги години е зам. директор на звено Arlikovaná zemní mechanika. Дългогодишен председател на Българската културно-просветна организация.

В края на настоящата година Борис Каменов ще отпразнува юбилей – роден е на 12.12.1920 г.